'Overlast': een vergelijkende studie van het beleid en de invulling tussen België en Groot-Brittannië

Griet Landuyt *

Om overlast snel en efficiënt aan te pakken, werden in België en in Groot-Brittannië bijna gelijktijdig de gemeentelijke administratieve sancties (GAS), respectievelijk de Anti-Social Behaviour Orders (ASBO's) ingevoerd. Dit is ondertussen al ruim tien jaar geleden. Toch blijft overlast de politieke agenda en het publieke debat beheersen. Hoewel overlast iets van alle tijden is, lijkt het alsof er nu meer dan ooit aandacht voor is en discussie over wordt gevoerd.

Men kan zich echter afvragen hoe een ogenschijnlijk ondefinieerbaar en ruim fenomeen als 'overlast' toch zo daadkrachtig en doelgericht kan worden aangepakt?

Er wordt eerst kort nagegaan hoe 'overlast' in Groot-Brittannië en in België wordt gedefinieerd. Vervolgens wordt de ASBO, het instrument bij uitstek om overlast aan te pakken in Groot-Brittannië, toegelicht. Er wordt besloten met een belichting van de opmerkelijkste verschillen en gelijkenissen tussen GAS en ASBO's. De centrale vraag hier is met andere woorden: "Zijn er opmerkelijke verschillen of gelijkenissen tussen België en Groot-Brittannië wat betreft het beleid ten aanzien van overlast en de invulling ervan?"

Definitie van 'overlast'

Overlast is geen typisch Belgisch fenomeen. De Britten hebben er ook mee te kampen. Net zomin is het een modeterm. Evenwel kwam het pas – samen met het thema veiligheid – begin van de jaren '90 hoog op de politieke agenda te staan. Daarnaast beheersen beide thema's meer en meer het publieke debat.[1] De aanpak lijkt echter op zijn zachtst gezegd vernieuwd: daar waar vroeger ingezet werd op preventie, bemiddeling en gedogen, neigt men nu meer naar repressie.[2]

Het begrip 'overlast' in Groot-Brittannïe

Dat er geen eenduidige definitie bestaat van 'overlast' blijkt al uit de talrijke verschillende termen die gehanteerd worden. Drie begrippen keren het vaakst terug, namelijk: *Public Nuisance Offences*, *Disorderly Conduct* en *Anti-Social Behaviour*. Hier zal gefocust worden op het concept *anti-social behaviour*, vermits deze term wordt gebruikt in de Britse wetgeving. Het wordt er als volgt gedefinieerd: *"Behaviour that caused or was likely to cause harassment, alarm or distress to one or more persons not of the same household as the perpetrator".*[3] Het omvat met andere woorden alle gedragingen of feiten die overlast genereren of als storend worden ervaren door individuen, in en rond een bepaalde omgeving.

Volgens sommigen is het concept *anti-social behaviour* – én de introductie ervan – inherent verbonden met de strategie ten aanzien van criminaliteit en overlast van de politieke partij New Labour.[4] Het was de bedoeling van New Labour om de definitie zo breed mogelijk te houden. Dit omdat flexibiliteit de essentie van ASBO's is. Hierdoor kunnen handhavers inspelen op lokale noden. Niettemin drukten critici al snel hun bezorgdheid uit over de vaagheid van de definitie en over de verkregen discretionaire bevoegdheid van de handhavende instanties. De vage omschrijving houdt immers een schending van het legaliteitsbeginsel in, doordat burgers niet meer weten welk gedrag nu wel of niet verstaan wordt onder antisociaal gedrag én hoe ze zich dus (niet) moeten gedragen. Daarnaast houdt de autonomie waarover lokale autoriteiten beschikken enkele gevaren in. Zo kan deze bevoegdheid misbruikt worden om (risico)groepen te viseren. Ook bestaat het gevaar dat er, voor de handhaver, deuren worden geopend om op te treden ten aanzien van een brede waaier van handelingen.[5] Zo houdt niets hen tegen om dagdagelijkse handelingen te criminaliseren. Deze bezorgdheden blijken niet onterecht te zijn. Een boer kreeg bijvoorbeeld een ASBO die hem verbood om zijn varkens en ganzen te laten ontsnappen. En taxichauf-

* *Griet Landuyt is studente criminologie aan de Universiteit van Gent en winnares van de eerste Studentenprijs van de Liga voor Mensenrechten met haar bachelorproef "Overlast: een vergelijkende studie van het beleid en de invulling tussen België en Groot-Brittannië".*

1 *DEWAELE, C., "Overlast bestaat niet", in COOLS, M. (ed.),* Overlast en de maatschappelijke aanpak ervan, *Mechelen, Kluwer, 2008, 47-55.*
2 *DEVROE, E., "Overlast: containerbegrip voor onbegrip?",* De orde van de dag *2003, 3-6.*
3 *Crime and Disorder Act 1998, Part I: Prevention of crime and disorder, Chapter I: England and Wales; 1.*
4 *MCLAUGHLIN, E. en MUNCIE, J. (ed.),* The Sage dictionary of criminology, *XV, Californië, Thousand Oaks, 2006, 485 p.*
5 *MATTHEWS, R. (ed.),* Assessing the use and impact of Anti-Social Behaviour orders, *Bristol, Policy Press, 2007, 70 p.*

feurs in North Wales riskeren een ASBO als ze claxonneren bij het ophalen van klanten.[6] Daarnaast krijgt het begrip een andere invulling naargelang de context – plaats, tijdstip en persoon.

Het begrip 'overlast' in België

Ook hier blijkt overlast moeilijk definieerbaar te zijn en bestaat er weinig eensgezindheid over de invulling ervan. Een afdoend antwoord op de vraag wat er nu wel en niet onder mag of kan worden verstaan, bestaat niet. Nergens kan een eenduidige en praktisch hanteerbare definitie worden teruggevonden.[7] Overlast wordt beschouwd als een koepelterm die zowel strafbare als andere handelingen omvat.[8] Het is eveneens variabel naargelang de context.

Net zoals in Groot-Brittannië is de vage definiëring een veelvoorkomend punt van kritiek. De opgeworpen gevaren van een ambigue definitie zijn tevens van toepassing voor België. De nadelen lijken de voordelen te verslinden. Enkel beleidsmakers weten de vage omschrijving te appreciëren. Dit is ook niet geheel onlogisch, want zij beslissen namelijk over wat als overlast kan worden bestempeld én waartegen maatschappelijk moet worden opgetreden. Of burgers hiermee akkoord gaan, wordt buiten beschouwing gelaten.

Aldus kan geconcludeerd worden dat het definiëren van overlast geen gemakkelijke opdracht is. Overlast is, zowel in België als in Groot-Brittannië, naast een containerbegrip, ook een subjectief begrip, waardoor de inhoud logischerwijs onmogelijk objectief vaststelbaar is. Toch blijkt een alles of niets verhaal geen optie en wordt bijgevolg een vage definitie verkozen boven geen definitie. Volgens tegenstanders houdt dit een gevaar van willekeur en subjectiviteit in. Voorstanders prijzen dan weer de flexibiliteit ervan.

De voor- en nadelen van het onnauwkeurig definiëren zijn gelijkaardig in Groot-Brittannië en België. Voor nu volstaat het om af te sluiten met volgende retorische vraag: "Zou 'overlast' een universeel ondefinieerbaar begrip zijn?"

Beleid ten aanzien van overlast in Groot-Brittannië: ASBO's in een notendop

In 1998 werden in Wales en Engeland de *Anti-social Behaviour Orders* geïntroduceerd door New Labour in de *Crime and Disorder Act* van 1998.[9] Het invoeren van de ASBO's werd mogelijk doordat in 1997 New Labour aan de macht kwam.[10] Tijdens de regeringsjaren van deze centrumlinkse partij werd de aanpak van overlast een prioriteit. De ASBO's werden reeds aan enkele wijzigingen onderworpen om de efficiëntie en effectiviteit te verhogen. De Coalition Government[11] lijkt deze tendens nu te willen voortzetten, mits enkele aanpassingen worden doorgevoerd. Zo wil men o.a. het overtreden van een ASBO niet langer beschouwen als een strafrechtelijk inbreuk, maar als een burgerlijke overtreding. Bovendien wil men de sancties voor een overtreding van de ASBO verlagen.

Groot-Brittannië kampt al jaren met ernstige samenlevingsproblemen in bepaalde woonwijken, zogenaamde *slink estates*. Daarenboven is er een zekere onmacht, of vaak ook onwil, vanuit het kamp van de (lokale) overheden, om in duurzame oplossingen voor sociale problemen te investeren. Dit verklaart deels waarom de aanpak van overlast reeds van bij het begin van de legislatuur van New Labour hoog op de politieke agenda stond. De ontwikkeling van het ASBO-systeem moet aldus tegen deze achtergrond geplaatst worden.[12]

De ASBO's moeten, na het verzamelen van bewijzen van antisociaal gedrag, worden aangevraagd bij de lokale rechtbank door een *relevant authority*. Hieronder worden verstaan: het stadsbestuur, een politieofficier van de lokale politie, de korpschef van de British Transport Police Force of een persoon geregistreerd als *social landlord*[13]. Politionele en bestuurlijke diensten kunnen met andere woorden aanvragen doen. Verzoeken van individuen of maatschappelijke organisaties zijn uitgesloten. Dit zorgt voor een belangrijke filter én houdt een bescherming tegen eigenrichting in.[14]

Aanvragen voor ASBO's kunnen worden ingediend tegen individuen ouder dan 10 jaar.[15] Jongeren werden in eerste instantie niet gezien als de doelgroep voor ASBO, maar in de praktijk zijn ze de laatste jaren wel uit-

6 *MACDONALD, S., "A Suicidal Woman, Roaming Pigs and a Noisy Trampolinist: Refining the ASBO's Definition of "Anti-Social Behaviour"",* Modern Law Review *2006, 69, 183-213.*
7 *DEWAELE, C., "Overlast bestaat niet", in COOLS, M. (ed.),* Overlast en de maatschappelijke aanpak ervan, *Mechelen, Kluwer, 2008, 47-55..*
8 *DEVROE, E., "Last van overlast: volle G.A.S. vooruit?",* De orde van de dag *2003, 24, 7-29.*
9 *Crime and Disorder Act 1998, Part I: Prevention of crime and disorder, Chapter I: England and Wales; 1.*
10 *LIPPENS, R., "Aan de Grens van het Sociale: ASBO's in het Verenigd Koninkrijk",* Panopticon *2006, 2, 68-74.*
11 *The Conservative/Liberal Democrat coalition.*
12 Ibid, *p. 68-74.*
13 *Dit zijn ontwikkelaars-verhuurders van woningen in sociale woonwijken.*
14 *HEWITT, D., "Bovvered? A legal perspective on the ASBO",* Journal of Forensic and Legal Medicine *2007, 14, 355-363.*
15 *Crime and Disorder Act 1998, Part I: Prevention of crime and disorder, Chapter I: England and Wales; 1,(1).*

gegroeid tot de dominante doelgroep, aldus HUNTER.[16]

Eens aangevraagd, kan een ASBO enkel ingewilligd worden indien voldaan wordt aan volgende voorwaarde: *"that the person has acted in an anti-social manner, that is to say, in a manner that is caused or was likely to cause harassment, alarm or distress to one or more persons not of the same household as himself."* Een belangrijke bijkomende voorwaarde is dat een ASBO noodzakelijk is om mensen te beschermen tegen verder antisociaal gedrag.[17]

Een ASBO komt neer op 'op maat gemaakte' voorwaarden die een verbod kunnen inhouden om bepaalde gedragingen te stellen of een verbod om bepaalde plaatsen of ruimtes te betreden. Deze voorwaarden worden voor minimum twee jaar opgelegd. Indien de betrokkene de opgelegde voorwaarden niet naleeft of overtreedt *"without reasonable excuse"* riskeert hij een strafrechtelijke sanctie, zelfs een gevangenisstraf.[18] ASBO's zijn hierdoor hybride[19] en dit is uiterst controversieel. Ten slotte kan de ASBO tijdens de eerste twee jaar slechts ongedaan gemaakt worden mits beide partijen ermee instemmen. Na twee jaar kan de aanvrager of de beklaagde vragen om de ASBO te wijzigen of ongedaan te maken.[20]

Het doel van elke opgelegde voorwaarde moet beschermend en preventief zijn. Hierdoor hoeven de voorwaarden in principe niet beperkt te blijven tot het gedrag dat voorwerp uitmaakte van de ASBO. Waardoor de breedte en de vindingrijkheid van de voorwaarden enkel beperkt wordt door de fantasie van degenen die ze opleggen. Zo mocht bijvoorbeeld een DJ die een illegaal radiostation bezat op de hoogste verdieping van een appartementsgebouw, geen gebouwen van vier of meer verdiepingen meer betreden. Daarenboven zijn de voorwaarden ook vaak inadequaat geformuleerd, waardoor ze ongepast, onpraktisch en onuitvoerbaar zijn.[21]

Kortom: ASBO's lijken ondanks alle kritiek, niet meer weg te denken uit het beleid ten aanzien van overlast. Sinds de jaren '90 wordt er geijverd voor hét middel tegen antisociale en overlastgenererende gedragingen. Deze tendens lijkt zich overigens te willen voortzetten, onder het bewind van de Coalition Government. De aanpak van overlast is en blijft een *hot topic*.

Een summiere vergelijking: ASBO's vs. GAS

Ondanks de vage definiëring van overlast, werden er toch instrumenten ontwikkeld ter bestrijding hiervan. Hier worden de opmerkelijkste verschillen tussen de ASBO's en de GAS aangekaart. Let wel, deze verschillen zijn niet exhaustief. Het betreft slechts een weergave van de meest uitgesproken verschillen die naar voren kwamen uit de literatuurstudie.

Vooreerst kan opgemerkt worden dat de GAS bijna gelijktijdig werden ingevoerd als de ASBO's. Het klimaat leek in beide landen uitermate vruchtbaar voor de formatie van dergelijke overlastmaatregelen. Meer algemeen kan bovendien vastgesteld worden dat er op Europees niveau vanaf begin jaren '90 een verhoogde aandacht voor – en problematisering van – overlast ontstond. In verschillende Europese landen werden aldus specifieke instrumenten ontwikkeld ter bestrijding ervan.[22]

De ASBO's werden, net zoals GAS, reeds aan enkele wijzigingen onderworpen. De Coalition Government wenst nog enkele aanpassingen door te voeren. Ook in België staat een hervorming en uitbreiding van de GAS-wet voor de deur. De aanpak van overlast is en blijft in beide landen een prioriteit. Zoals HEDDEGHEM krachtig verwoordde, kan gesteld worden dat *"[GAS] vooral een zaak van trial and error [is] en [er] wordt nog gesleuteld aan het systeem."*[23] Deze uitspraak is aldus ook van toepassing op het ASBO-systeem.

Een eerste belangrijk verschil betreft het feit dat, in tegenstelling tot in Groot-Brittannië, GAS niet worden aangevraagd door bepaalde autoriteiten bij een lokale rechtbank. De Belgische gemeenten beschikken over de autonomie om zelf administratieve sancties vast te stellen en op te leggen. Tenzij het om gemengde inbreuken gaat, kunnen gemeenten dus onafhankelijk van de rechtbank een administratieve sanctie opleggen. De Britse lokale autoriteiten beschikken niet over dergelijke vergaande bevoegdheden, maar daardoor wordt de scheiding der machten wel gerespecteerd – in tegenstelling tot in België.

Het tweede verschil zit in de leeftijdsgrens. De leeftijdsgrens voor een ASBO is 10 jaar, in vergelijking met België is deze leeftijdsgrens erg laag. GAS kunnen enkel

16 *HUNTER, C., "The changing legal framework: from landlords to agents of social control", in FLINT, J. (ed.),* Housing and Anti-social Behaviour: Perspectives, Policy and Practice, *Bristol, Policy Press, 2006.*
17 *Crime and Disorder Act 1998, Part I: Prevention of crime and disorder, Chapter I: England and Wales; 1,(1)(a) en (b).*
18 *Crime and Disorder Act 1998, Part I: Prevention of crime and disorder, Chapter I: England and Wales; 1,(1B)(7) en (10).*
19 *Alhoewel een ASBO een administratieve sanctie is, kan een overtreding ervan leiden tot een strafrechtelijke sanctie.*
20 *Crime and Disorder Act 1998, Part I: Prevention of crime and disorder, Chapter I: England and Wales; 1,(8).*
21 *HEWITT, D., "Bovvered? A legal perspective on the ASBO",* Journal of Forensic and Legal Medicine *2007, 14, 355-363.*
22 *HEBBERECHT, P. en BAILLERGEAU, E. (ed.),* Social crime prevention in late modern Europe: a comparative perspective., *Brussel, VUBPress, 2012, p.21-62.*
23 *VAN HEDDEGHEM, K., "Bestuurlijke aanpak van overlast: de gemeentelijke administratieve sancties",* Panopticon *2006, 2, p.39.*

opgelegd worden indien de minderjarige 16 jaar is. Toch staat er ook in België een leeftijdsverlaging voor de deur. De gemeenten die dit wensen zullen in de toekomst GAS ook op minderjarigen vanaf 14 jaar kunnen toepassen.[24] Ondanks het feit dat de Belgische wetgeving in belangrijke waarborgen voor jongeren voorziet (bijstand, verplichte bemiddeling, etc.) is er grote tegenstand tegen de leeftijdsverlaging. Verschillende (jeugd)organisaties drukken hun bezorgdheid uit over de zogenaamde breuk met de visie in het jeugdbeschermingsrecht. De jeugdbeschermingswet van 1965 voorziet namelijk in aparte maatregelen van bewaring, behoeding en opvoeding. Administratieve geldboetes horen niet thuis in dit rijtje.

Zoals reeds eerder vermeld, bestaat een ASBO uit voorwaarden die voor minimum twee jaar een verbod kunnen inhouden om bepaalde gedragingen te stellen of om bepaalde plaatsen betreden. In België bestaan dergelijke voorwaarden niet. Gemeenten kunnen voorlopig enkel geldboetes, een administratieve schorsing of een intrekking van vergunningen of een tijdelijke of definitieve administratieve sluiting van een inrichting bevelen. Zogenaamde plaats-of straatverboden zijn tot nog toe uitgesloten. De hervorming van de GAS-wet voorziet echter in een tijdelijk plaatsverbod opgelegd door de burgemeester. Hierop kwam meteen veel protest uit verschillende hoeken. Men kan zich de vraag stellen of dergelijke ingrijpende maatregelen, i.e. plaatsverboden, niet beter opgelegd worden door een onafhankelijke rechter, na een eerlijk proces, in plaats van door een burgemeester? Zou het bovendien kunnen dat de Belgische cultuur nog niet rijp is voor plaatsverboden als dusdanig?

De overtreding van een ASBO – die een administratieve sanctie is – kan leiden tot een strafrechtelijke sanctie. Hierin schuilt het laatste opmerkelijke verschil, want doordat een GAS-boete geen voorwaarden oplegt, kunnen deze niet worden overtreden. Het recidiveren kan enkel bestraft worden met een hogere sanctie. Bovendien kunnen gemeenten slechts een burgerlijke procedure tot invordering van de geldboete instellen, wanneer de overtreder niet betaalt.

Conclusie en discussie

Zowel in België als in Groot-Brittannië is er geen allesomvattende definitie voor overlast. Er bestaat noch een antwoord op, noch een consensus over wat overlast nu precies is. Toch schrikken beleidsmakers er niet voor terug om hun beleid af te stemmen op een ambigue definitie, zo blijkt. Maar hierdoor komt de rechtszekerheid van de burger in het gedrang en loert willekeur om de hoek. Doordat de wetgever niet voldoende afbakent wat er precies onder overlast wordt verstaan, krijgen steden en gemeenten vrij spel wat de invulling van het begrip – en dus ook de politieverordening – betreft.

Als de wetgever niet snel grenzen stelt riskeert het uit de hand te lopen. De GAS-wet geeft nu al aanleiding tot een wildgroei van absurde regels. In enkele gemeenten riskeert men bijvoorbeeld een GAS-boete voor "de intentie tot flyeren" of "het zitten op de rugleuning van een bank". Daarnaast bestaat het risico dat ook maatschappelijke acties er tegenwoordig kunnen onder vallen. De GAS kunnen met andere woorden ingezet worden om het sociaal protest van de maatschappij te onderdrukken. Door het blootstellen van actievoerders aan GAS-boetes worden zij op twee manieren benadeeld: 1) Een actievoerder heeft de straat nodig, aangezien hij meestal niet in staat is om zijn boodschap te verspreiden via dure mediacampagnes. Actievoeren is toegelaten maar men moet voor elke manifestatie weken op voorhand de schriftelijke toestemming van de burgemeester vragen. Hierdoor wordt het recht van eenieder om naar aanleiding van een actuele gebeurtenis zijn stem te laten horen, op onevenredige wijze ingeperkt. 2) Bovendien is het logisch dat actievoeders willen protesteren op een plaats waar dit zo veel mogelijk opvalt. Jammer genoeg worden zij vaak 'verbannen' naar de rand van de stad, waardoor het recht van vrije meningsuiting wordt uitgehold.[25]

Er moet dus voorzichtig worden omgesprongen met het evenwicht tussen veiligheid enerzijds en mensenrechten anderzijds. De maatregelen mogen niet verder gaan dan wat strikt noodzakelijk is om openbare orde en veiligheid te garanderen. Want de macht van gemeenten om, in het kader van de openbare orde, maatregelen te nemen is beperkt en ondergeschikt aan het belang van de fundamentele rechten vervat in de Grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.[26] Zodoende dient alles wat een beperking inhoudt op de vrije meningsuiting, en op vrijheid van vergadering en vereniging, worden weggehaald uit het toepassingsgebied van de administratieve sancties.

Daarnaast zijn er enigszins enkele opmerkelijke verschillen tussen GAS en ASBO's te bespeuren. Doch lijkt het mij niet opportuun om een van deze instrumenten te duwen in de overwinningspositie en de andere in de verliezerspositie. Evenwel ben ik ervan overtuigd

24 *DE VICE-EERSTE MINISTER, MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN GELIJKE KANSEN,* De hervorming met betrekking tot de gemeentelijke administratieve sancties is goedgekeurd op de Ministerraad, *2013, p. 1-8.*

25 *FLAMAND E., « Misbruik van GAS-wet tegen openbare actie » http://www.dewereldmorgen.be/sites/default/files/attachments/2012/03/07/gas.pdf.*

26 *VELAERS J.,* De beperkingen van de vrijheid van meningsuiting, *Deel II, Maklu Uitgevers, Antwerpen-Apeldoorn, 1991, p. 766-767*

dat GAS beschouwd kan worden als een afkooksel van de ASBO's. Dit vloeit voornamelijk voort uit het feit dat GAS, m.i., minder repressief en verregaand is en een merkelijk hogere leeftijdsgrens hanteert. Toch mag men de gevaren die schuilen in de instrumenten niet miskennen. Beide instrumenten zijn onderhevig aan kritiek en hebben hun gebreken meermaals bewezen. Het staat buiten kijf dat zowel GAS als ASBO's geen wondermiddelen zijn die overlast in een, twee, drie laten verdwijnen. Maar of je nu voor- of tegenstander bent, beide instrumenten zijn tegenwoordig niet meer weg te denken en lijken in de nabije toekomst niet snel te gaan verdwijnen. Integendeel, ze worden steeds meer uitgebreid, hervormd,… Of is het beter om te zeggen dat ze worden geperfectioneerd?

Het is aldus opvallend dat men blijft ijveren naar de optimalisatie van het GAS-systeem. Men lijkt het falen ervan niet te willen toegeven, maar men streeft met vallen en opstaan naar hét overlastbestrijdingsinstrument. Eén ding lijkt men echter te vergeten: wetenschappelijk onderzoek en evaluatie. Men kan zich aldus de vraag stellen of het opportuun is om te blijven investeren in het logge GAS-systeem met zijn kinderziektes. Zou het niet beter zijn om het doek erover te werpen en de gehele regeling van nul te herzien?

Studentenprijs Liga voor Mensenrechten

Griet Landuyt is studente criminologie aan de Universiteit van Gent en winnares van de eerste Studentenprijs van de Liga voor Mensenrechten met haar bachelorproef "Overlast: een vergelijkende studie van het beleid en de invulling tussen België en Groot-Brittannië".

De winnaar van deze studentenprijs wordt gelauwerd met een publicatie en een geldprijs van 500 euro.

Op een verdienstelijke tweede en derde plaats eindigden Marijke Vermeulen (KUL) met haar Masterproef "Het Russische antwoord op Oekraïense toenadering tot het Westen" en Lotte Van Liefde (UGent) met haar Masterproef "Verkrachting als oorlogswapen in de Democratische Republiek Congo".

Studentenprijs 2013

Samen met TvMR en FATIK reikt de Liga voor Mensenrechten ook in 2013 haar Studentenprijs uit. Handelt jouw Bachelor- of Masterproef over een mensenrechterlijk thema? Mail ze vóór 31 augustus 2013 samen met een daaruit herleid publiceerbaar artikel naar info@mensenrechten.be. Het artikel mag maximaal 21.000 tekens tellen, inclusief spaties en voetnoten. Je maakt kans op een publicatie in TvMR of FATIK en een geldprijs van 500 euro.

De Bachelor- of Masterproeven uit het vorige (2011-2012) of huidige (2012-2013) academiejaar mogen ingediend worden.
De winnaar zal in december 2013 bekend gemaakt worden tijdens de uitreiking van de 'Prijs voor Mensenrechten'.

Meer info op www.mensenrechten.be of via info@mensenrechten.be.